

Kontinental stjärtmes i Ramnäs

Text: Ralf Lundmark

Kontinental stjärtmes. Teckning Sören Larsson.

"vanliga" stjärtmesen går under namnet "caudatus" och är den näst vitaste rasen. Den ljusnar ytterligare längre åt nordost inom utbredningsområdet bort till Ryssland för att bortom Uralbergen övergå i den vitaste av raserna "sibiricus". Söderut i Europa får stjärtmesarna mera varma färger. Den närmast söder om Sverige förekommande rasen är "europaeus" eller kontinental stjärtmes vilket den också kallas. Den rasen noteras årligen i sydligaste Sverige och det var just två fåglar av den rasen som sällskapade med ett gäng "vanliga" stjärtmesar vid sågen i Ramnäs. Fyndet av kontinental stjärtmes är det första i landskapet Västmanland.

Under ett besök vid sågen i Ramnäs den 5/11 observerades ett totalt stjärtmesar i närheten av piren som leder ut i St Nadden. Fåglarna rörde sig i buskar och träd på bara några meters håll ifrån mig. Plötsligt slog det mig att två av stjärtmesarna var anorlunda tecknade än de övriga. Istället för helvita huvuden bar dessa två, ovan vardera öga, breda svarta band, vilka möttes bak i nacken. Undersidan som vanligtvis är vit eller ibland svagt rosa, gick hos dessa två mera åt rödbrunt vilket bleknade framåt och avtog på bröstet. För övrigt var de ljusa fälten på kinder och bröst smutsigt vita istället för kritvita som hos vanliga stjärtmesar.

I Europa förekommer stjärtmesar i sex avgränsade raser. Den hos oss

Sala, vid Södra Hammaren i Arboga, samt vid Skedvisjön i Köping. Alla är skogsområden kända som förstklassiga naturvårdsobjekt och nu kan vi även föra Naddennäset till dessa.

Höstens stjärtmesar

Text: Ralf Lundmark

Under hösten har stjärtmesar, i sällan skådad mängd, utvandrat från sina häckningsplatser i norra Finland och Ryssland. Från fågelstationer utmed Finska Östersjöskusten har det vid upprepade tillfällen, från mitten av september till slutet av oktober, rapporterats om tusentals sträckande individer per lokal. Den 13 och 15/10 inföll toppnoteringarna vid Hangö fågelstation då det sträckte ca 8500 ex vardera dag och sammanlagt 3000 ex ringmärktes. Under samma period blåste vindarna ofta från ost eller sydost i Östersjöområdet vilka förde med sig en hel del stjärtmesar även till Sverige. Infödet var påtagligast i Östersjöländskapen från Uppland och söderut.

Här i våra trakter förekommer stjärtmesar året om men från slutet av september noterades en rejäl påspädning av fåglar. Bland de första och den i särklass största flocken sågs den 27/9 då en flock om ett 60-tal stjärtmesar sträckte in från nordost över Gnien och slog till i ett bus-

kage ute på Rävsnäsdalen. Sträckrörelser har också noterats vid Glåpen den 20/10 då 16 stjärtmesar lämnade badplatsen och stack i väg rakt ut över sjön i riktning mot Baståsen. Vid Högbyleden den 22/10 drog en liten flock förbi på 30 meters höjd i riktning mot söder. Att stjärtmesar flyger längre sträcker mot bar himmel är ovanligt och sker nästan uteslutande i samband med flytning. I skogsområden kanske invasionen av stjärtmes varit som tydligast. Under oktober månad har man gång på gång träffat på flockar av stjärtmesar ute i våra skogar, i såväl på kalhyggen. Av någon anledning föreligger många fynd från hållmarkstallskogar där fåglarna ofta klängt omkring i gamla tallar. Nu återstår att se om antalet häckningar av stjärtmesar kommer att öka kommande säsong, eller om alla söker sig tillbaka till sina ursprungliga häckningsområden.